

HUK209U - ANAYASA HUKUKU

Dönem Sonu Deneme Sınavı

1) 1876 Anayasası, Batı örneklerine uygun bir meşruti monarşi kuramamıştır. Devlet yönetiminde ağırlık, gene de padişahıdır. Nitekim, anayasanın bu niteliğinden yararlanarak, yılında Mebusan Meclisi'ni dağıtmış ve ülkeyi tekrar mutlakiyetle yönetmeye başlamıştır. Yukarıdaki cümlede boş bırakılan yerleri aşağıdaki ifadelerden hangisi doğru şekilde tamamlar?

- A) V. Murad, 1881
- B) II. Abdülhamid, 1878
- C) II. Abdülhamid, 1908
- D) V. Mehmed, 1879
- E) V. Mehmed, 1909

Çözüm : 1876 Anayasası, Batı örneklerine uygun bir meşruti monarşi kuramamıştır. Devlet yönetiminde ağırlık, gene de padişahıdır. Nitekim II. Abdülhamid anayasanın bu niteliğinden yararlanarak, 1878 yılında Mebusan Meclisi'ni dağıtmış ve ülkeyi tekrar mutlakiyetle yönetmeye başlamıştır. Doğru yanıt B seçeneğidir.

Doğru cevap B şıkkıdır.

2) I. TBMM dönemine ilişkin aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. TBMM döneminde Meclisin bakanları her zaman değiştirme yetkisi mevcuttur.
- B) Cumhuriyeti ilan eden ve 1924 Anayasası'nı hazırlayan I. TBMM olmuştur.
- C) Osmanlı İmparatorluğu'nun sona erdiğini ve padişahlığın 16 Mart 1920 tarihinden geçerli olmak üzere tarihe karışmış olduğunu I. TBMM ilan etmiştir.
- D) I. TBMM döneminde bugünkü anlamıyla siyasi parti grupları yoktur.
- E) I. TBMM'nin dayandığı ilkeler, 20 Ocak 1921 tarihli Teşkilat-ı Esasiye Kanunu ile açıklığa kavuşturulmuştur.

Çözüm : Türk tarihinde önemli bir rol oynayan I. TBMM, tarihî görevini yerine getirdikten sonra, Nisan 1923'te yeni seçimler yapılmak üzere, dağılma kararı vermiştir. Cumhuriyeti ilan eden ve 1924 Anayasası'nı hazırlayan II. TBMM olmuştur. Doğru yanıt B seçeneğidir.

Doğru cevap B şıkkıdır.

3) Aşağıdakilerden hangisi 1982 Anayasası'nın özelliklerinden değildir?

- A) 1982 Anayasası kazüistik (ayrıntılı) bir yöntemle hazırlanmıştır.
- B) 1982 Anayasası, katı bir anayasadır.
- C) 1982 Anayasası bir geçiş dönemi öngörmüştür.
- D) 1982 Anayasası'nda hürriyetlerin ağırlığı artmıştır.
- E) 1982 Anayasası'nda otoritenin ağırlığı artmıştır.

Çözüm : 1982 Anayasası'nda otoritenin ağırlığı artmış, hürriyetlerin ağırlığı ise azalmıştır.

Doğru cevap D şıkkıdır.

4) Genel oy ilkesi nedir?

- A) Herkesin oyunun aynı değerde olmasıdır.
- B) Herkesin tek bir oy hakkına sahip olmasıdır.
- C) Genel seçimlerde oy kullanma hakkıdır.
- D) Herkesin oy hakkına sahip olmasıdır.
- E) Ülke genelini ilgilendiren olaylarda referandum yapılması gereğidir.

Çözüm : 18. yüzyıl sonlarında ortaya çıkan anayasacılık hareketleri sonucunda, hükümdarın yetkileri daha da sınırlandırılarak sembolik bir konuma dönüştürülmüş, parlamentoların yetkileri ise güçlenmiştir. Öte yandan, demokratik bir evrim süreci ile oy verme hakkı tedricen genişletilmiş ve sonunda, her vatandaşın oy kullanma hakkına sahip olduğu "genel oy" ilkesine ulaşılmıştır.

Doğru cevap D şıkkıdır.

5) 1982 Anayasası'nın çok sayıda ve ayrıntılı maddelerden oluşması, sadece genel ilkeleri ortaya koyup bunların uygulanma biçimlerini kanunlara bırakma amacını güden bir anlayış benimsemek yerine, birçok muhtemel durumu düzenlemek isteyen yapısı hangi özelliğinin bir göstergesidir?

- A) Çerçeve anayasa olması
- B) Kazüistik bir yöntemle hazırlanmış olması
- C) Katı bir anayasa olması
- D) Daha az katılımcı olması
- E) Vesayetçilik anlayışını benimsemesi

Çözüm : 1982 Anayasası'nda sadece genel ilkeleri ortaya koyup, bunların uygulanma biçimlerini kanunlara bırakma amacını güden çerçeve anayasa anlayışının benimsenmeyip, birçok muhtemel durumları düzenlemek isteyen **kazüistik bir yöntem**e yer verildiği gözlemlenmektedir.

Dolayısıyla doğru cevap B seçeneğidir.
Doğru cevap B şıkkıdır.

6) Milletvekili Seçimi Kanunu md. 6'ya göre seçim başlangıç tarihi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 3 Temmuz
- B) 3 Mayıs
- C) 23 Nisan
- D) 1 Eylül
- E) 15 Haziran

Çözüm :

Her seçim döneminin son toplantı yılının 3 Temmuz günü, seçimin başlangıç tarihidir ve Ekim ayının ikinci pazar günü oy verilir (Milletvekili Seçimi Kanunu m.6).

Doğru cevap A şıkkıdır.

7) Aşağıdaki anayasalardan hangisi için yapılan halkoylamasında Cumhurbaşkanı seçimi de yapılmıştır?

- A) 1982 Anayasası
- B) 1961 Anayasası
- C) 1924 Anayasası
- D) 1921 Anayasası
- E) 1876 Kanun-ı Esasisi

Çözüm : 1982 Anayasasının kabulü için yapılan halkoylamasında Cumhurbaşkanı seçimi de gerçekleşmiştir. Doğru cevap A şıkkıdır.

Doğru cevap A şıkkıdır.

8) Cumhurbaşkanının seçimine ilişkin 101'inci maddeye göre Cumhurbaşkanı, kaç yaşını doldurmuş olmalı?

- A) 18
- B) 21
- C) 30
- D) 35
- E) 40

Çözüm : Cumhurbaşkanının seçimine ilişkin 101'inci madde de, değişiklikle şu şekli almıştır: • "Cumhurbaşkanı, kırk yaşını doldurmuş, yükseköğrenim yapmış, milletvekili seçilme yeterliliğine sahip Türk vatandaşları arasından, doğrudan halk tarafından seçilir. • Cumhurbaşkanının görev süresi beş yıldır. Bir kimse en fazla iki defa Cumhurbaşkanı seçilebilir.
Doğru cevap E şıkkıdır.

9) Aşağıdakilerden hangisi anayasada temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılacağı durumlardan biri değildir?

- A) Sınırlama, ancak kanunla yapılabilir.
- B) Sınırlamalarda, temel hak ve özgürlüklerin özü değiştirilebilir.
- C) Sınırlama anayasanın bütününe aykırı olmamalıdır.
- D) Kanuni sınırlama, ancak anayasanın ilgili maddesinde o hürriyet için öngörülmüş sınırlama sebeplerine dayanabilir.
- E) Sınırlamada başvuru araç sınırlama amacını gerçekleştirmeye elverişli olmalıdır.

Çözüm : Anayasa, temel hak ve hürriyetlerin ancak anayasada belirtilen şartlarla sınırlandırılacağını öngörmüş, böylece sınırlamanın da bazı sınırlarını kabul etmiştir.

- a) Sınırlama, ancak kanunla yapılabilir.
 - b) Sınırlama, anayasanın sözüne ve ruhuna uygun olmak zorundadır. Ayrıca sınırlamanın, anayasanın sadece sözüne değil, ruhuna yani anayasanın bütününe ve ondan çıkan temel anlama da aykırı olmaması gerekir.
 - c) Kanuni sınırlama, ancak anayasanın ilgili maddesinde o hürriyet için öngörülmüş sınırlama sebeplerine dayanabilir.
 - d) Ölçülülük ilkesi: Bu ilke, sınırlamada başvuru aracın sınırlama amacını gerçekleştirmeye elverişli olmasını; bu aracın, sınırlama amacı açısından gerekli olmasını ve araçla amacın ölçüsüz bir oran içinde bulunmamasını ifade eder.
 - e) Hakkın özü ve demokratik toplum düzeninin gerekleri: 1961 Anayasası, Federal Alman Cumhuriyeti Anayasası'ndan esinlenilerek, kanunun temel hak ve hürriyetlerinin özüne dokunamayacağı ilkesini kabul etmiştir (m. 11/2). Doğru yanıt B seçeneğidir.
- Doğru cevap B şıkkıdır.

10)

Aşağıda verilen oy türlerinden hangisi I. ve II. Meşrutiyet dönemlerinde uygulanmıştır?

- A) Genel oy
- B) Erkekler için genel oy
- C) Servete bağlı oy
- D) Eşit oy
- E) Gizli oy

Çözüm : Türkiye'de I. ve II. Meşrutiyet dönemlerinde, servete bağlı oy ilkesi uygulanmıştır. 1924 yılında seçim kanununda yapılan değişiklikle, erkekler için genel oy hakkı kabul edilmiş; 1934'te ise bu hak, kadınlara da tanınmıştır. Böylece, 1934'ten bu yana Türkiye'de genel ve eşit oy sistemi mevcut olmuştur. Doğru cevap C'dir.

Doğru cevap C şıkkıdır.

11) "1924 Anayasası'nın getirdiği en önemli yeniliklerden biri de.... ilkesidir."

Metinde boş bırakılan yere hangi kavram getirilmelidir?

- A) laiklik
- B) milliyetçilik
- C) halkçılık
- D) devletçilik
- E) cumhuriyetçilik

Çözüm :

1924 Anayasası'nın getirdiği en önemli yeniliklerden biri de laiklik ilkesidir.

Doğru cevap A şıkkıdır.

12) Cumhurbaşkanının, seçildikten sonra bir veya daha fazla Cumhurbaşkanı yardımcısı atayabilmesi, hangi anayasa değişikliği ile kabul edilmiştir?

- A) 1961
- B) 1982
- C) 2009
- D) 2010
- E) 2017

Çözüm :

2017 değişikliğinden önce mevcut olmayan Cumhurbaşkanı yardımcılığı makamı, bu değişiklikle yaratılmıştır. Bu, değişiklikle yürütme yetkisinin tümüyle Cumhurbaşkanına verilmiş olmasının sonucu olarak görülebilir. Yeni 106'ncı maddeye göre, "Cumhurbaşkanı, seçildikten sonra bir veya daha fazla Cumhurbaşkanı yardımcısı atayabilir... Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar, milletvekili seçilme yeterliliğine sahip olanlar arasından Cumhurbaşkanı tarafından atanır ve görevden alınır..."

Doğru cevap E şıkkıdır.

13) Hangisi 1981 tarihli kanunla oluşturulan Kurucu Meclis'in özellikleri arasında yer almaz?

A)

Kurucu Meclis Yeni Anayasa'yı ve Anayasa'nın Halkoyuna Sunuluş Kanunu'nu hazırlar.

B) Kurucu Meclis Milli Güvenlik Konseyi üyelerinden oluşur.

C) Kurucu Meclis yeni Anayasa'nın ilkelerine uygun olarak Siyasi Partiler Kanunu'nu hazırlar.

D) Kurucu Meclis yeni Anayasa'nın ve Siyasi Partiler Kanunu'nun hükümlerini göz önünde tutarak Seçim Kanunu'nu hazırlar.

E) Kurucu Meclis Millî Güvenlik Konseyi'nce kararlaştırılacak tarihte yapılacak genel seçimlerle TBMM kurulup fiilen göreve başlayıncaya kadar yasama görevlerini yerine getirir.

Çözüm :

Kurucu Meclis Milli Güvenlik Konseyi ile kuruluş, görev ve yetkileri bu kanunda belirtilen Danışma Meclisi'nden oluşur.

Doğru cevap B şıkkıdır.

14) Meclis-i Umumî adı ile kurulan parlamento hangi anayasa ile kurulmuştur?

- A) 1924 Anayasası
- B) 1961 Anayasası
- C) 1921 Anayasası
- D) 1982 Anayasası
- E) 1876 Anayasası

Çözüm :

Sorunun doğru yanıtı E şıkkıdır. 1876 Anayasası, Meclis-i Umumî adını alan bir parlamento kurmuştur. Bu parlamento, iki meclisten meydana gelmektedir. Heyet-i Âyan adını taşıyan meclisin bütün üyeleri, padişah tarafından atanmaktadır. Heyet-i Mebusan üyeleri ise halk tarafından iki dereceli seçimle belirlenmektedir.

Doğru cevap E şıkkıdır.

15) Anayasa Mahkemesi, hangi anayasa ile kurulmuştur?

- A) 1921 Anayasası
- B) 1924 Anayasası
- C) 1982 Anayasası
- D) 1961 Anayasası
- E) 1876 Teşkilat-ı Esasi

Çözüm :

Sorunun doğru yanıtı D şıkkıdır. Anayasa Mahkemesi'nin kurulmasını ve kanunların anayasaya uygunluğunun yargısal denetiminin kabulünü, 1961 Anayasası'nın en önemli ve etkili yeniliklerinden biridir.

Doğru cevap D şıkkıdır.

16) 2017 Anayasa değişikliğinin yürütme alanında getirmiş olduğu yeniliklerle ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi doğrudur?

- A) Yürütme organının TBMM'ne karşı siyasal sorumluluğu vardır
- B) Yürütme yetkisi tümüyle Cumhurbaşkanıya verilmiştir
- C) Devlet başkanının tüm işlemleri, başbakan ve ilgili bakanların ortak imzasına tâbidir
- D) Cumhurbaşkanı tüm işlemlerini başbakan ve bakanlar kurulu ile birlikte yapacaktır
- E) Cumhurbaşkanının işlemlerine karşı yargı yoluna başvurulamayacaktır

Çözüm : 1982 Anayasası, 105'inci maddeden açıkça anlaşılacağı gibi, karşı-imza kuralına tâbi olmayan, Cumhurbaşkanının tek başına yapabileceği bir işlem kategorisi yaratmış, üstelik 125'inci maddeyle bu işlemlere karşı yargıya başvuru yolunu kapatmıştır. Anayasa, Cumhurbaşkanının hangi işlemleri tek başına yapabileceğini de tasrih etmemiştir. O dönemde doktrinde hâkim olan kanaat, Cumhurbaşkanının devletin başı olma sıfatından doğan işlemlerinin yargı denetimine tâbi olmamasının doğal olduğu, ancak yürütme alanına ilişkin işlemlerde yargı yolunun açık olması gerektiği idi. 2017 Anayasa değişikliği ile, yürütme yetkisi tümüyle Cumhurbaşkanıya verildiğine ve yürütme organının TBMM'ne karşı siyasal sorumluluğu ortadan kaldırılmış olduğuna göre, karşı-imza kuralının da kalkmış olması doğaldır. Bundan böyle Cumhurbaşkanı, tüm işlemlerini tek başına yapacaktır. Dolayısıyla, 125'inci maddede yapılan değişiklikle bu işlemlere karşı yargı yoluna başvurulamayacağı hükmünün de kaldırılmış olması, doğal bir sonuçtur. Çünkü aksi halde idarî yargı, çok büyük ölçüde işlevsiz kalmış olacaktı. Doğru cevap B'dir.

Doğru cevap B şıkkıdır.

17) 1982 Anayasası'nın geçici 2/3. maddesine göre, TBMM toplanıp göreve başladıktan sonra, Millî Güvenlik Konseyi kaç yıl için Cumhurbaşkanlığı Konseyi haline dönüşür?

- A) 7 yıllık
- B) 6 yıllık
- C) 5 yıllık
- D) 4 yıllık
- E) 3 yıllık

Çözüm : Anayasa'nın geçici 2/3. maddesine göre "Türkiye Büyük Millet Meclisi toplanıp göreve başladıktan sonra, Millî Güvenlik Konseyi, altı yıllık bir süre için Cumhurbaşkanlığı Konseyi haline dönüşür ve Millî Güvenlik Konseyi üyeleri, Cumhurbaşkanlığı Konseyi Üyesi sıfatını alırlar. Doğru cevap B'dir.

Doğru cevap B şıkkıdır.

18) Olağanüstü hal (OHAL) durumunda çıkarılan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin yürürlük sınırı kaç aydır?

- A) 10 ay
- B) 8 ay
- C) 6 ay
- D) 4 ay
- E) 3 ay

Çözüm : Olağanüstü hallerde Cumhurbaşkanı olağan halin gerekli kıldığı konularda 104'üncü madde 17. fıkrasının ikinci cümlesinde belirtilen sınırlamalara tabi olmaksızın Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi çıkarabilir. Bu kararnameler Resmi Gazete'de yayımlanır ve aynı gün Meclis onayına sunulur. Savaş ve mücbir sebeplerle TBMM'nin toplanamaması hali hariç olmak üzere OHAL sırasında çıkarılan kararnameler üç ay içinde TBMM'de görüşülür ve karara bağlanır. Aksi halde OHAL'de çıkarılan Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri kendiliğinden yürürlükten kalkar. Doğru cevap E'dir.

Doğru cevap E şıkkıdır.

19) 2017 Anayasa değişikliği ile HSK üyelerinin seęiminde aşağıdaki kiři veya kurumlardan hangisi yetkili değildir?

- A) Cumhurbaşkanı
- B) TBMM
- C) Yargıtay
- D) Danıřtay
- E) Sayıřtay

Çözüm : Kurulun Başkanı Adalet Bakanıdır. Adalet Bakanlığı Müsteşarı Kurulun tabiî üyesidir. Kurulun, üç üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş adlî yargı hâkim ve savcıları arasından, bir üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş idarî yargı hâkim ve savcıları arasından Cumhurbaşkanı; üç üyesi Yargıtay üyeleri, bir üyesi Danıştay üyeleri, üç üyesi nitelikleri kanunda belirtilen yükseköğretim kurumlarının hukuk dallarında görev yapan öğretim üyeleri ile avukatlar arasından Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilir. Doğru cevap E şıkkıdır.

20)

Yapılması ve değiştirilmesi, tamamen olağan (adi) kanunlarla aynı yöntemlere tabi olan anayasalara ne ad verilir?

- A) Yumuřak anayasa
- B) Katı (sert) anayasa
- C) Yazılı anayasa
- D) Teamüli anayasa
- E) Kazuistik anayasa

Çözüm : Yapılması ve değiştirilmesi, tamamen olağan (adi) kanunlarla aynı yöntemlere tabi olan anayasalara katı (sert) anayasalar denir. Bu sebeple, doğru yanıt A seğeneğidir. Doğru cevap A şıkkıdır.

anadolium